

KÚRIA

Bfv.II.1304/2014/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2015. év február hó 9. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A sikkasztás büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt és védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Esztergomi Járásbíróság 3.B.310/2008/102. számú, illetőleg a Tatabányai Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2.Bf.364/2013/15. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

Az Esztergomi Járásbíróság - hatályon kívül helyezést követő megismételt eljárásban - a 2013. április 29. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 3.B.310/2008/102. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki 10 rendbeli sikkasztás büntetében [1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: korábbi Btk.)

317. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) pont, (5) bekezdés b) pont] és 33 rendbeli sikkasztás büntettében [korábbi Btk. 317. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat c) pont, (4) bekezdés b) pont].

Ezért őt - halmazati büntetésül - 1 év - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre ítélte. Rendelkezett továbbá a polgári jogi igényekről és a bűnügyi költségről.

A védelmi fellebbezések alapján másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék a 2014. április 3. napján tartott tárgyaláson meghozott és kihirdetett 2.Bf.364/2013/15. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta:

a terhelt terhére rótt bűncselekményeket sikkasztás büntettének [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 372. § (4) bekezdés b) pont, (2) bekezdés bc) pont - tényállás II.6.], 36 rendbeli sikkasztás büntettének [Btk. 372. § (1) bekezdés, (3) bekezdés b) pont, (2) bekezdés bc) pont - tényállás I., II.1-5., 8-10., 12-27., 29-35., 37., 39., 41-42.] és 6 rendbeli sikkasztás vétségének [Btk. 372. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) pont - tényállás II.7., 11., 28., 36., 38., 40. pont - utóbbi elírva ismételten 38. pontként] minősítette;

ezért a terheltet - halmazati büntetésül - az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetésre ítélte a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó ítéleti rendelkezés érintetlenül hagyása mellett;

megállapította, hogy a kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának elrendelése esetén a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének letöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra; 22.000 forint pénzüsszegre vagyonelkobzást rendelt el;

mérésélte az illetéket, eltérően rendelkezett a polgári jogi igényekről és a bűnügyi költségről;

egyebekben az egyik magánfél nevének helyesbítésével helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata (alapítélet) ellen a terhelt és a védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a bűnösség megállapítása miatt, felmentés érdekében.

A közös felülvizsgálati indítvány szerint:

- a terhelt bűnösségének megállapítására törvénysértéssel került sor;

- a terhelt által a megrendelőktől átvett, foglalónak vagy előlegnek nevezett pénznek nem volt meghatározott rendeltetése. Az a vállalkozói díj felét kitevő mértékű díjelőleg volt. Az átvételével a kft. tulajdonába került, amely felett az ügyvezető terheltnek rendelkezési joga volt. A könyvszakértő véleménye is

alátámasztotta, hogy a kft.-nek a saját eszközei között kellett nyilvántartania megrendelőktől átvett pénzeszközöket, amelyeket a gazdálkodásával összefüggésben bármire fordíthatott. Miután az ekként átvett pénz a számára idegen dolgot nem képezett, ezért a terhelt sikkasztást nem követhetett el azzal, hogy az átvett pénzt a kft. kiadásaira fordította. Ez nem tekinthető eltulajdonításnak. - a bűnösség kimondásából folyó egyéb rendelkezések (vagyonelkobzás, polgári jogi igények megítélése, illeték és bűnügyi költség megfizetésére kötelezés) is mellőzendők.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1546/2014. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A Legfőbb Ügyészség úgy látta, hogy az irányadó tényállás szerint a terhelt a sértettek által előlegként átadott összegeket abból a célból vette át, hogy azokat a nyílászárók elkészítésére és leszállítására továbbküldi a Kft. részére. Mivel a pénzt meghatározott rendeltetéssel vette át, az nem került sem a terhelt, sem a kft. tulajdonába. Ez jogkérdés, amit a bíróság, és nem a könyvszakértő dönt el. Az átvett pénz nem volt vállalkozói díjelőleg. Amikor pedig a terhelt a pénzt eltérő célra, a kft. kiadásainak fedezésére fordította, a megrendelők által rábízott idegen dolgot eltulajdonította.

Az alapügyben eljáró bíróságok törvényesen állapították meg a terhelt bűnösségét valamennyi bűncselekményben és törvényes a vagyonelkobzás elrendelése is. A polgári jogi igényre, az illetékre és a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezések felmentő rendelkezés hiányában nem vizsgálhatóak.

A Legfőbb Ügyészség - miután feltétlen eljárási szabálysértést nem észlelt - a megtámadott határozat tanácsulésen történő hatályában fenntartását indítványozta.

A terhelt és a védő a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatára tett közös észrevételében tévesnek tekintették, hogy a terhelt „megpántlikázva”, abból a célból vette volna át az előleget, hogy azt továbbküldi a gyártónak. A pénzt továbbra is vállalkozói díjelőlegnek tekintették.

III.

A terhelt és a védő felülvizsgálati indítványát a Kúria az alábbiak szerint nem találta alaposnak.

A felülvizsgálat olyan rendkívüli jogorvoslat, amely a jogerős ügyszakértő határozattal szembeni jogi kifogás lehetőségét biztosítja, a tényállás támadására nem biztosít lehetőségét.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. A felülvizsgálati indítványban a jogerős

határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 423. § (1) bekezdés]. Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés], tehát a jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

Az elsőfokú bíróság által megállapított (első fokú ítélet III. pont - 3-7. oldal), a másodfokú bíróság által kiegészített és helyesbített (másodfokú ítélet 6. oldal) történeti tényállás lényege szerint a terhelt egy nyílászárók értékesítésével és forgalmazásával foglalkozó kft. ügyvezetőjeként 2004. május 20. és 2005. február 22. napjai között felvette 43 sértett megrendelését. A sértettektől foglalkozóként vagy előlegként előre elkérte a fizetendő ár felét, 6 esetben ötvenezer forintot meg nem haladó, 36 esetben ötvenezer-egy és ötszázezer forint közötti kisebb és 1 esetben ötszázezer-egy és ötmillió forint közötti nagyobb összeget. Az átvett összeget egyetlen esetben sem továbbította a gyártó cég felé, hanem a kft. adósságainak rendezésére használta fel. A terhelt utóbb egyetlen sértett kárát térítette meg, 42 sértett kára nem térül meg.

A kft. és a sértettek az elkövetéskor hatályos Ptk. 389. §-a szerinti vállalkozási szerződést kötöttek. E szerződés alapján a kft., mint vállalkozó munkával elérhető eredmény létrehozására, míg a sértettek, mint megrendelők a szolgáltatás átvételére és díj fizetésére voltak kötelesek.

Az irányadó tényállás nem tartalmazza, hogy a szerződő felek e szerződésben megállapodtak volna arról, hogy a kft. az előre fizetett összegeket kizárólagosan a nyílászárók legyártatása érdekében használhatta fel.

Az elkövetéskor hatályos Ptk. 119. §-ának értelmében, akire pénzt ruháznak át, tulajdonossá lesz akkor is, ha az átruházó nem volt tulajdonos. A sértettek részéről előre kifizetett pénz tehát a kft. tulajdonába került. Márpedig a kft. eszközeivel az ügyvezető terhelt - a kft. gazdálkodása keretében - szabadon rendelkezhetett, ezzel a rendelkezéssel ily módon sikkasztást nem követhetett el.

A Kúria ennyiben értett egyet a felülvizsgálati indítványban kifejtett jogi állásponttal. Ezt meghaladóan azonban nem értett egyet azzal, hogy a terhelt bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A hatályos Btk. 373. §-ának (1) bekezdése szerint - szó szerinti egyezéssel a korábbi Btk. 318. §-ának (1) bekezdésével -, csalást követ el az, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz.

A terhelt hosszabb időn keresztül - 9 hónapon át - nem kasszámu, összesen 43 sértettet érintően újra és újra ugyanazt a magtartást tanúsította. Felvette e megrendelést és a vállalkozói díjelőleget, de azt nem a szerződésben foglalt megállapodásnak megfelelően használta fel. A nyílászárók legyártatására, leszállítására és beépítésére felvett pénzt a kft. adósságainak rendezésére fordította.

A szerződés olyan jogügylet, amely a két fél akaratának találkozásával, akaratuk kölcsönös és egybehangzó kifejezésével jön létre [elkövetéskor hatályos Ptk. 205. § (1) bekezdés]. Szerződésről azonban csakis akkor lehet szó, amennyiben a feleknek valóságos a szerződési akaratuk. Így pl. adásvétel esetén az egyik fél valamit elad, amit a másik fél megvesz, átvesz és azért ellenértéket fizet.

Az irányadó tényállás alapján a Kúria arra következtetett, hogy a hosszabb időn át tanúsított, esetről-esetre azonos módon ismétlődő terhelti magatartás kifejtését, végrehajtását egyetlen akarat vezette, és pedig az, hogy a sértettek sorától pénzhez jusson, és azzal rendezze a kft. adósságát.

Az elsőfokú bíróság foglalkozott ugyan a cselekmények csaláskénti minősítésének a kérdésével, de azt elvetette „különös tekintettel arra, hogy a megrendelések jelentős hányada teljesítésre került” (lásd elsőfokú ítélet 20. oldal utolsó bekezdés, 21. oldal első bekezdés). Ezzel utóbb a másodfokú bíróság is egyetértett (másodfokú ítélet 7. oldal utolsó bekezdés).

A csalás kapcsán azonban a teljesítőképesség és a teljesítési készség egymástól eltérhet és a bűnösség kérdését ez utóbbi - az akarat tényező - dönti el (BH 2011. 160.I.).

A terhelt részéről 43 sértett esetében hiányzott az akarat a szerződések teljesítésére. A sértetteket a teljesítési készségét illetően tévedésbe ejtette, mert ésszerű alapon hihették, hogy megrendelésük teljesítést von majd maga után. A terhelt magatartása következtében a sértettek kárt szenvedtek. Minderre figyelemmel a csalás törvényi tényállásának elemei maradéktalanul megvalósultak. Ehhez képest - bár téves minősítés alapján - a terhelt bűnösségének megállapítása nem volt törvénytörő.

A minősítés ugyan nem volt törvényes, ám - miután a sikasztás és a csalás büntetési tételei azonosak, s a terhelt büntetésének mértéke

ezen belül maradt - az törvénysértő büntetéshez nem vezetett [Be. 416. § (1) bekezdés b) pont 1. fordulat].

A büntetés önmagában akkor eshetne felülvizsgálat alá, ha - a minősítésen túl - a büntető törvény valamely mérlegelést nem tűző rendelkezésébe ütközve volna a nemében vagy mértékében törvénysértő (BH 2012.239.), amire hivatkozás sem volt, és ilyen törvénysértést a Kúria maga sem észlelt.

A kifejtettek alapján a Kúria - a Be. 424. §-a (1) bekezdésének 1. fordulata szerint tanácsulésen, a Be. 420. § (1) bekezdése 1. mondatának 1. fordulatának megfelelő összetételben eljárva, s miután feltétlen eljárási szabálysértést maga sem észlelt - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a megtámadott határozatot - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2015. február 9.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Krecsik Eldoróda s. k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző
NYM